

AKTIEBOLAGET
LIGNITVERKEN

Trämjöl för alla användningsområden

EXPORT — IMPORT

SAVSJÖ

Tel. 167

Tel. 436

AB Hässleholms Bryggeri

FORD

nya **FORD**
TAUNUS
17 M *super*

FORDSON
DEXTA

BILAR
TRAKTORER
RESERVDLAR
TILLBEHÖR

— allt hos Ford-försäljaren

AUKTORISERAD ÅTERFÖRSÄLJARE

Grändningsplan - Hässleholm - Telefon 140 75
Verkstod: Röingeatan

SNAPPHANEN

TIDSKRIFT FÖR KUNGL. SKÅNSKA TRÅNGREGEMENTET OCH DESS KAMRATFÖRENING

SNAPPHANEN

TIDSKRIFT

för

KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREGEMENTET

och dess

KAMRATFÖRENING

Redaktör: Löjtnant Arne Peterson
Ansvarig utgivare: Kapten Birger Brunnby
Ekonomichef: Fanjunkare Yngve Löfgren

ANNONSPRISER:

Helsida	200 kr
Halvsida	100 "
Kvartssida	50 "
Attiondelssida	25 "
Sextiondelssida	15 "

Postgiro 76571

December 1962

Pris 2: 50 kronor

AB Hässleholms Bryggeri

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
REGEMENTSCHEFEN HAR ORDET	Overste F Nördström 1
REGEMENTSPASTORN'S JULHALSNING	Kyrkoadjunkt J Elander 2
TRÅNGSOLDATEN I YTKRIGET	Overste B Hasselrot 3
SEKRETERAREN I TRÅNGKLUBBEN HAR ORDET	Kapten L Bouveng 4
HÄNT VID T 4	Löjtnant A Peterson 5
ETT FEMTIOÅRSMINNE	Herr B Lignell 7
MED AMERIKANSKA ARMEN I EUROPA	Kapten O Jakobsson 11
NATTDRABBNING FLYGSKRIVARENS TRÅNGDOP	Redaktör H Westtorp 13
UTDRAG UR REGEMENTSORDER	Löjtnant A Peterson 15
FASTNINGEN SOM BLEV ETT PARADIS	Amneslärare F Hellberg 17
STUDIEBESÖK I ÖSTERRIKE	Fänrik R Johansson 21
T 3-AREN I SKÅNE	Stabsfurir S Zetterqvist 25
IDROTTSKRONIKA	Overfurir A Jönsson 28
SEKRETERAREN I KAMRATFÖRENINGEN HAR ORDET	Kapten C Florén 31

Omslagsbilden visar Axel Ebbes bild av Snapphanen, som finns i Hässleholms hembygdspark

SNAPPHANEN

Tidskrift för KUNGL SKÅNSKA TRÅNGREGEMENTET och DESS KAMRATFÖRENING

Regementschefen har ordet:

Detta nummer av regementets och dess Kamratförenings tidskrift får en större spridning än vanligt, eftersom det också sänds ut till medlemmarna i den för truppslaget gemensamma Trångklubben. Jag hälsar dessa nya läsare välkomna och hoppas att de ska finna något av intresse i vår tidskrift även om den helt naturligt till sin huvuddel har lokal prägel.

Till vår Inspektör Överste Hasselrot, som välvilligt bidragit med en artikel i tidskriften framför jag ett särskilt tack.

Till all personal vid regementet och till Kamratföreningens medlemmar riktar jag ett uppriktigt tack för det gångna året. Det labila världsläget under 1962 med ett flertal kriser i olika hörn av världen och i vår närhet har ställt stora krav på all personal. De ökade arbetsuppgifterna har utan undantag lösts på ett för regementet hedrande sätt. Inför årsskiftet och dess stora helger och då nu glädjande nog vissa ljuspunkter i världssamvaron tycks skönjas, uttalar jag till Er alla en önskan om En God Jul och Ett Gott Nytt År.

Regementspastorns julhälsning

Hästeholms kyrka

JULGLÄDJEN

Julfest, julskinka, julklapp, julotta, julfrid, julglädje... Fortsätt själv! Det finns flera hundra ord som börjar på "jul-". De är ofta skapade av den allmänna julpsykosen, som reklamfolket skickligt vet att stimulera och utnyttja. Visst måste vi ha julkorv och juldricka och julansjovis fast det julbetonade naturligtvis mest finns hos emballaget!

Men var blev t ex julfriden av om den nu någonsin har funnits? Den kom bort i julrushen. Och julglädjen — vad skall vi säga om den? Jag minns en av min barndoms jular bättre än någon annan. Det var en jul, när jag fick ett armbandsur i julklapp. Nog blev jag glad den gången. Barnen har en avundsvärd förmåga att glädjas över julpynt och julgävor.

Det är rätt naturligt att både fast anställda och värnpliktiga vid regementet gläder sig åt julens övningsuppehåll. Man får tid att "ta igen sig", idka familjeliv och syssla med sina hobbies. För övrigt är det väldigt skiftande vad vi menar med julglädje. En stämmingsfull julotta är julens höjdpunkt för somliga medan andra tycks ha sin främsta julglädje i exklusiva julklappar eller i ett övermått av mat och dryck. Huvudsaken är väl att alla är glada till jul, även om man måste köpa julglädjen för dyra pengar i varuhuset, snabbköpsbutiken eller Nya systemet?

Jul bör vara en glädjens högtid för oss alla. Så långt är vi överens. Men vi behöver faktiskt inte låta oss nöja med en glädje som bara har lånat sitt namn från julen. Det finns också en glädje som hämtar sitt innehåll från julen. Det är den glädje som ängeln förkunnade för några fattiga herdar den första julnatten:

Se, jag bådalar eder en stor glädje, som skall vederfaras allt folket. Ty i dag har en Frälsare blivit född åt eder i Davids stad, och han är Messias, Herren.

Jesus är viktigare än julmoten. Julens många festliga attribut: julgran, julmat, julklappar etc vill ingen av oss vara utan. Men sådant ger oss på sin höjd en glattig jul. En i djupare mening glad jul kan bara änglabudskapet om Frälsningen ge. Den enda julglädjen som gör skäl för namnet är densamma i år som den första julen: Ty i dag har en Frälsare blivit född åt eder. Vi ägnar mycket möda åt att ge julen en vacker och värdig infattning. Låt oss då inte i brådskan tappa bort själva ädelstenen. Jesus är Guds "outsägligt rika gåva". Förstår Du vad den är värd? I stilla och ödmjuk tillbedjan inför undret i Betlehem kan vi alla nå fram till den sanna julglädjen.

John Elander

TRÄNGSOLDATEN I YTKRIGET

Några reflektioner

Den snabba tekniska utvecklingen inom arméstridskrafterna och det ökade behovet av rörlighet och framkomlighet hos förbanden har kommit att ställa allt större krav på underhållstjänsten och på dess förespråkare i fred och krig. Större rörlighet och framkomlighet kräver flera och mera komplicerade fordon men också mer drivmedel och fordrar större kapacitet hos reparations- och bärningsförband. En ökning av eldkraften med konventionella vapen medför ett större behov av ammunition. Risken för ökade förluster av personal gör att man måste ha en effektivare sjukvårdsorganisation. Och allt detta gör att större uppgifter och större ansvar också kommer att läggas på den enskilde soldaten i underhållsförbanden, alltså på trängsoldaten. När det gäller att avpassa fredsutbildningen efter dessa krigsuppgifter ställs man inför svåra avvägningar, som här något skall beröras.

Tekniska kunskaper och färdigheter

Den alltmer komplicerade tekniska materielen kräver mer av personalen ifråga om tekniska färdigheter och kunskaper än tidigare. Detta gör att man i första hand för den tekniska tjänsten vill använda sådan personal som redan i det civila fått lämplig utbildning därför. Möjligheterna att i de militära förbanden få personal med den önskade civila utbildningen är i allmänhet begränsade. Därför måste mellertid kunskaper ges under den första tjänstgöringen. Men tiden för den tjänstgöringen är rätt kort och därför vore det önskvärt att kunna specialisera utbildningen så mycket som möjligt och redan från början inrikta envar på hans speciella uppgifter i fält.

Specialisering eller enbetsutbildning

I ett land med förhållandevis ringa värnpliktstillgång måste då förluster inträffa en befattningshavare lätt kunna ersättas med en annan inom samma förband. Ett sådant utbyte av personal underlättas av att alla inom ett och samma verksamhetsområde får en likartad utbildning. Man kan således tvingas till att avstå från kravet på fulländning i en viss befattning till förmån för att verksamheten över huvud taget skall kunna pågå under längre tid. Man får tillämpa ett system med en allsidig enbetsutbildning. Så har man hittills haft det t e inom sjukvårdsutbildningen.

Kravet på stridsutbildning

Den stora utspridningen av förbanden och risken för fientlig innästing inte minst med hjälp av helikoptrar gör som vi alla vet att underhållsförbanden själva måste kunna svara för sitt skydd och utföra den strid, som underhållsuppgiften kan ge anledning till. Underhållspersonalen måste därför vara stridsutbildad i betydande grad. Av denna personal måste också krävas god fysisk uthållighet om än kanske icke vid alla förband i samma utsträckning som vid de stridande förbanden. Kravet på att personalens civila och militära specialutbildning och tekniska kunskaper verkligen utnyttjas för underhållstjänsten och att underhållsförbanden kan ägna huvuddelen av sin tid åt sin egentliga verksamhet — underhållstjänsten — kommer tyvärr alltid att stå i motsatsförhållande till kravet på skydd och strid. Man kan endast i ringa grad räkna med att särskild skyddsstrupp kommer att stå till underhållsförbandens förfogande.

Rörligheten

Kravet på underhållsförbandets rörlighet medför att stor del av personalen icke blott måste ha körkort och kunna föra person- och lastbil utan att de dessutom måste kunna väl vårda fordonen under fäktmässiga förhållanden. Underhållstjänsten är till väsentlig del en fråga om transporter. I stor utsträckning kommer även för specialbefattningar avsedd personal att behöva tillika vara bilförare.

Utspridningen

Utspridningen innebär bl a att små enheter kommer att uppträda på stort avstånd från varandra och att enskilda soldater kan komma att behöva uppträda utan stöd av erfaren befäl. Detta kommer icke minst att kräva stor ansvarskänsla hos den enskilde och ställa stora krav på moralisk styrka.

Som sammanfattning kan alltså sägas att underhållssoldaten får stora och viktiga uppgifter i fält. Utbildningen grundas i den mån så är möjligt på civila kunskaper och färdigheter och inriktas där så är möjligt direkt på den enskilde soldatens befattning i fält. Behovet av ersättning av personal och kravet på förmåga i strid och skydd be-

gränsar emellertid möjligheterna till specialisering och motiverar en allsidig utbildning.

Min förhoppning är att bli utbildningens mångsidighet och tekniska karaktär samt vetskapen om träningsoldatens betydelse för att de stridande förbanden skall kunna genomföra sin viktiga uppgift i fält skall både för befälet och truppen vid träningsregementena vara den stimulans och uppmuntran i utbildningsarbetet, som är en förutsättning för att detta skall ge önskvärt resultat.

Birger Hasselrot

VÄLJ TISSOT — de moderna människornas ur!
Tissot damur finns fr kr 163.— Herrur fr kr 144.—

Auktoriserad Tissot-representant

Tel. 104 94
NYTORGET ··· HÄSSLEHOLM

TV:n sänder?

Ring 113 56

VI LAGAR ALLA MÄRKEN

FREKVENS

RADIO & TV
Ing. Rolf Ehrndal
ROINGEGATAN 16

Västra Göinge Härads Sparbank

Stortorget

— ortens äldsta
och största

Er sparbank
i centrum för
stad och bygd

Trängklubben

Sekreteraren har ordet

Då Trängklubben genom tillmötesgående från träningsregementenas kamratföreningar har tillfälle orientera sina medlemmar om vad som händer vid de olika förbanden, är det på sin plats att även informera kamratföreningarna om vad Trängklubben har för mål för sin verksamhet.

Trängklubben stiftades 1915. Dess främsta uppgift är att stärka kamratskap och samhörighetskänslan inom träningsregementena samt att främja intresset för underhållstjänsten. Sammanträden hålls i Stockholm två gånger om året, i april (årsammanträde) och i november. I samband med dessa sammanträden kan ordnas föredrag, diskussioner, studiebesök m m. Extra sammanträden kan hållas antingen i Stockholm eller på någon av träningsregementenas förläggningssorter. 1961 och 1962 ägde sådana sammanträden rum vid T 1 resp T 2 i samband med träningsinspektörens utbildningssammanträden. 1963 avses extra sammanträde hållas vid T 3 och 1964 vid T 4.

Medlemskap i Trängklubben kan vinnas av fast anställda officerare med vederlikar samt värnpliktiga officerare, vilka erlagt stadgad årsavgift.

Trängklubbens styrelse förvaltar två fonder, de Björnfeltska och Svenfeltska fonderna. Enligt stadgarna för dessa kan bidrag lämnas för t e olika slags studieverksamhet till gagn för den enskilde officersens vidareutbildning. Under 1962 har var och en av träningsregementscheferna erhållit 500 kronor att tilldela någon officer som bidrag till en militär studieresa till utlandet.

Som ett led i stärkandet av samhörighetskänslan inom trupperna får man också se Trängklubbens anknytning till de olika kamratföreningarnas tidskrifter. Genom att bli medlem i Trängklubben stöder man även kamratföreningarna, som på detta sätt i varje fall något kan öka sina intäkter samtidigt som klubben på lämpligt sätt kan informera sina medlemmar om, vad som händer inom trupperna.

Årsavgiften i Trängklubben är endast 3 kronor, vilken den, som önskar bli medlem, kan sätta in på postgiro 5 78 50.

Lars Bouveng

JOHANSSON
Guldsmedsaffär

Telefon 103 98 Järnvägsgatan 15 Bostaden 113 98

Förlovningsringar - Hederspresenter

Hänt vid
T4

AUGUSTI

- 28—3/8 Förrättar träningsinspektören och armöverläkaren utbildningskontroll av "värnpliktiga läkare" vid regementet.
- 13/8 Förrättar militärbefälhavaren utbildningskontroll vid plutonchefskolan.
- 13/8—25/8 Deltager befälsskola I och pionjärpluton i befästringsarbeten i sydöstra Skåne.

T4-fänrik unik...

För första gången i träningsregementenas historia har en träningsregementet gått ut som etta vid officerskursen på Karlberg. Som sällsynt välförtjänt kursetta karakteriserades nyblivne T4-fänriken Ragnar Johansson vid officerssexamen på Karlbergs slott 31/8. Anmärkningsvärt var att han också tilldelades forna karlbergares hederssabel för framstående karaktärssegenskaper och föredömlig personlig stil. Det är unikt att kursettan också får hederssabeln. Kurskamraterna, i detta fallet 112 stycken, väljer nämligen själv ut dess bärare.

Ragnar Johansson kom efter slutad skolgång till T4 som befälslev. 1955 blev han furir vid regementet och 1958 officersaspirant. Liksom förhållandet varit vid de flesta andra skolor och kurser han genomgått gick han ut som etta vid Trängtruppernas kadettskola 1958. Han tog studenten vid försvarets läroverk 1961 och började sedan på Karlberg.

Fänrik Ragnar Johansson

- 14/8 Åger regementsmästerskap i fälttävlan för befäl rum.
- 15/8 Förrättar regementschefen utbildningskontroll av underofficersvärnpliktiga samt värnpliktiga, vilka äro sammanförda till regementet för centraliserad utbildning.
- 24/8 Åger regementsmästerskap i fotboll rum på Göingevallan. Segrare blev 4. kompaniet
- 26/8—2/9 Åger kurs för reservofficerare rum. Dessa officerare skall sedan tjänstgöra vid repetitionsövningsomgång nr 8.
- 27/8—28/8 Företager instruktörsskola I vid I 11 studiebesök vid bl a T 4.
- 28/8—30/8 Åger regementsmästerskap i militär femkamp rum för befäl och värnpliktiga. Segrare i befälssklassen blev överfurir Ingemar Jönsson. Segrare bland de värnpliktiga blev befälsleven Medin, 1. kompaniet.

Kamratföreningens medlemmar under samling före avlämningen till regementschefen vid Regementets dag 1/9

SEPTEMBER

- 1/9 Åger regementets dag rum. Programmet för dagen framgick av förra numret av Snapphanen. Även detta år var mottot "Soldatens vardag". De anhöriga hade möjlighet att tala med plutonsbefälet och fick ett tvärsnitt av soldatutbildningen. Vid den stafett, som ägde rum omedelbart efter regementschefens hälsningsord, segrade 1. kompaniet. Ett mycket omtyckt inslag var den servering, som köckskolan hade anordnat i nya parken. Vädrguden var på sitt bästa humör och det bidrog också till att dagen blev så lyckad som den blev.
- 2/9 Inrycker befälet tillhörande repetitionsövningsomgång nr 8 för att fullgöra 10 dagars befälsövning. Utbildningschef är kapten Florén.
- 3/9—6/9 Deltager regementschefen i av militärbefälhavaren ledd fältövning.
- 5/9—6/9 Åger tävlan om överste Adolf Johanssons vandringpris rum.

- 10/9 Åker 6. kompaniets 1. pluton (underbefälsvärnpliktiga i sjukvårdstjänst på vårdlinjen) till Malmö Allmänna sjukhus för att under en månad erhålla sjukhustjänstgöring. Utbildningen ledes av doktor Robertsson.
- Under samma tid är 6. kompaniets 2. pluton (värnpliktiga i allmänhet i sjukvårdstjänst på vårdlinjen) vid sjukhus inom militärområdet för att erhålla utbildning.
- 10/9 Flyttar övningsbataljonen till utbildningslägret i Ljungbyhed. Återkomst till T 4 28/9.
- 11/9—14/9 Avslutas den grundläggande utbildningen med luftvärnskurspruta med skjutningar mot luftmål vid Lv 4 skjutfält i Falsterbo. Ledare är fanjunkare H Johansson.
- 12/9 Inrycker soldaterna tillhörande repetitionsövningsomgång nr 8 för att fullgöra 30 dagars repetitionsövning. Utbildningschef är kapten Posse.
- 19/9 Deltager regementet med bl a en operationsbuss vid försvarsutställning i Höör.
- 19/9—20/9 Åger regementsmästerskap i fri idrott rum på idrottsplatsen i Herrevadskloster. Mera därom i idrottskrönikan.
- 27/9 Förrättar militärbefälhavaren inspektion av utbildningen vid repetitionsövningsomgång 8.

Oberfeldtartz dr med K P Redepenning och regementschefen diskuterar sjukvårdstjänst under föreläsning-övningen 1/10

OKTOBER

- 1/10 Besöker regementet av oberfeldtartz dr med K P Redepenning från det västtyska försvarsministeriet i Bonn. Hans Sverige-resa är ett svarsbesök på förre T 4-chefen, överste Hasselrots, besök i Västtyskland förra året.
- Under dagen visades prov på den svenska arméns sjukvårdsutbildning. På kvällen gav officerskåren middag på officersmännen.
- 17/10—20/10 Förrättar regementschefen, åtföljd av tjänstegrenscheferna rutininspektion av kompanierna.
- 22/10 Åger föreläsning rum för krigsmedicinsk kurs från Lund. Föreläsningen omfattar bl a demonstration av förbandsplats och hygieniska modellfältet.
- 22/10—2/11 Tjänstgör kaptenen i norska armén Adriansen vid regementet för egen utbildning. Kapten Adriansen är elev vid Intendenturförvaltnings-skolan.
- 25/10—26/10 Förrättar militärbefälhavaren, generalmajor Göransson, med ställföreträdare, överste Bauer, jämte personal ur militärbefälstaben utbildningskontroll av åldersklassen.
- 26/10 Inrycker befälet tillhörande repetitionsövningsomgång 9 för att fullgöra 10 dagars befälsövning. Utbildningschef är kapten Block.

NOVEMBER

- 5/11 Inrycker soldaterna till repetitionsövningsomgång 9 för att fullgöra 30 dagars repetitionsövning. Utbildningschef är kapten Block.
- 14/11—15/11 Åger föreläsning av grupperad underhållsbataljon rum för Militärhögskolan m fl skolor.
- 19/11 Tjänstgör 7. kompaniets 2. pluton (underbefälsvärnpliktiga ur specialtrupper uttagna i sjukvårdstjänst) vid sjukhus inom militärområdet. Utbildningen slutar 19/12.
- 19/11—22/11 och 26/11—19/11 Deltager regementschefen i av militärbefälhavaren ledd fältövning.
- 28/11—29/11 Förrättar träningsinspektören inspektion av utbildningen vid åldersklassen och repetitionsövningsförbanden.

DECEMBER

- 4/12 Förrättar träningsinspektören inspektion av åldersklassens sjukvårdskompanier.
- 10/12—12/12 Deltager övningsbataljonen i bataljonsövning i trakten av Hästveda—Vittsjö. Övningen är upplagd av major Thord.
- 21/12 Åker elever som varit vid T 4 för centraliserad utbildning tillbaka till sina "hemregementen". Åldersklassens huvuddel åker hem för jul- och nyårsuppehåll med inställelse vid regementet 7/1. Samma tidpunkt återkommer de värnpliktiga, som varit vid andra regementen för specialutbildning.

REKRYT 1912:

Ett femtioårsminne

Bland de deltagare ur kamratföreningen, som vid Regementets Dag ställde upp under fanan, var även Bertold Lignell, som i år firar 50-årsminnet av rekryttjänstgöringen. Han skildrar här några minnen från den tiden.

Övning i bitvackslagning. Övningsledare är sergeant Järnsida

Jag minns den ljuga tiden, fast det inte var igår. Nej, det jag nu tänkt pränta ner skulle vara några minnen 50 år tillbaka i tiden. År 1912 fullgjorde jag nämligen första delen av min värnplikt i Hässleholm, och vill jag vara riktigt ärlig, så nog har jag några ljusa minnen från den tiden, även om det mången gång tog emot.

Men låt mig börja från början. Efter ett par års anstånd av olika anledningar vid mönstringen blev jag tredje gången godkänd, och hänvisades till träningen i Hässleholm. I april 1912 stod jag alltså i kretsen av den skara ynglingar, med vilka jag skulle dela ljuvt och lett under närmaste halvåret. Första perioden var nämligen då 180 dagar. Om jag minns någon särskild? Ja, nog kommer jag ihåg Gean, Sven Duva, 102an och P från Trelle-

borg. Denne senare infann sig utrustad med en grön kappsäck, s k smälanningabörs, en kraftigt tilltagen knölpåk och en avsevärt lång hårprydnad. Genom P fick vi därför tidigt kontakt med vår plutonchef, den sympatiske underlöjtnant S. Denne lade givetvis märke till P:s enorma hårväxt och uppmanade honom att låta hårsvallet falla. Har inga pengar, sade P. Huru mycket kostar det? frågade löjtnant S. 50 öre svarades det, och denna summa överlämnades då till P. När denne sedan visade sig, liknade han alla oss andra. Vi hade då fått ut vår beklädnad, vilket gjorde sitt till att likställa oss.

Det talas så föraktfullt om lumpen i samband med värnplikten, och det kunde kanske ha sitt berättigande då. Ty även om persedlarna voro

hela och rena, när de utlämnades, så kunde man nästan avgöra, huru många gånger de varit lagade. Uniformen var ju blå med vita revärer, och man kunde urskilja olika nyanser, allt eftersom solen haft tillfälle bleka dem. Nu kan man väl knappast kalla våra dagars prydliga uniformer för lump. De blå uniformerna voro utrustade med blanka vita metallknappar och svart läderbälte, vilket allt skulle vara blankt och välputsat. "Puts-stickan" och polermedel fick man anskaffa själv av den avlöning — 20 öre om dagen — som utbetalades var tionde dag.

Hässelholm var ännu inte stad, och de enda "knektar" som fanns, var trängarna. T 4 var då en kår och hade ännu inte uppnått regementets rang. Kåren bestod av två trängkompanier och ett sjukvårdskompani. Det senare var uppdelat i egentliga sjukvårdare och sjukbärare, "stagakompaniet". Detta senare hade jag den äran tillhöra.

Byggelsen på kasernområdet var icke så stor. Där fanns kanslihuset, en logementsbyggnad och några stallar. Utanför det egentliga kasernområdet låg vidare sjukhuset. Alla tre kompanierna skulle alltså samsas i en byggnad. Det ordnade sig så, att trängkompanierna bebodde första och andra våningarna, medan vi huserade ensamma på tredje.

Logementen voro väl enligt dåtida pretentioner skapliga. Dit jag blev hänvisad, fanns det två rader sängar och ett par enstaka, avsedda för rumsbefälhavaren och hans ställföreträdare. Vid repetitionsmötena fördubblades styrkan, och då tillgreps översängar. I övrigt bestod utrustningen av ett omålat bord, ett par stolar och några skåp för småsaker, vartdera avsett för fyra personer. Övriga logement voro likadana.

Så ungefär tedde sig de yttre konturerna. Tjänsten var noggrant inrutad. Kåren bestod sig då med musikkår, och kl 6.00 om morgonen genljöd reveljen i korridorerna. Då blev det ganska brått. Det

gällde att komma till en av tvättvaskarna i toaletterummet. Möjlighet att hålla sig ren saknades således inte. Vårre var det med tillfredsställande av naturbehoven. För detta ändamål fanns en liten träbyggnad en bit från logementhuset. Efter tvagningen uppställning till korum, därefter avmarsch till matsalen, där dagens första mål, kaffe och en bulle serverades. Beträffande mathållningen vill jag för min del bekräfta, att man kunde vara fullt nöjd med den. Maten var både vällagad och riklig. Kanske kan reservation göras för de tisdagar, då vi utspisades med reservportioner, som skulle utrangeras. Bruna bönor samt ärter med fläsk uppskattades däremot livligt. Men låt oss återgå till dagsschemat. Efter morgonkaffet ett par timmars exercis, sedan frukost, exercis, middag och middagsvila. Sista arbetspasset bestod i teoretisk undervisning om människokroppens byggnad, hälso- och sjukvårdslära o dyl i regel under ledning av bataljonsläkaren. Dagen avslutades med kvällsmål och därefter fritt tills tapto. För vistelse utom kasernområdet fordrades det dock permissionsedel.

Något handräckningsmanskap hade vi emellertid inte. Därför fick de vapenföra turas om med — förutom vakthållning — s k väbelhandräckning. Denna bestod i mycket skiftande göromål. Sålunda uttogs varje dag ett lag för vedsågning för kommande vinters behov. Kökshandräckningen blev för mitt vidkommande av kort varaktighet. Jag blev nämligen uttagen till reserv, och "Anna i köket" blev helt visst inte ledsen. Ty den enda dag jag tjänstgjorde under hennes befäl, hann jag ställa till rabalder.

Jag beordrades att ur ugnen taga ut en braspanna med stekt fläsk. Okunnig som jag var beträffande köksarbete, förstod jag icke, att jag skulle skydda mig mot värmen. Följden blev, att jag svedde fingrarna och tappade braspattan, så att fläsk och sås spreds över golvet. "Anna i köket" hoppades, att jag skulle göra mig bättre som reserv. Mina kunskaper som trädgårdsmästare var inte mycket större. Jag skulle luka ett par nysädda sängar med gurkor, men saknade varje kännedom om huru gurkväxter skulle se ut. Därför råkade jag plocka upp både ogräs och gurkplantor. Huruvida det blev några gurkor senare, har jag ingen kännedom om. Annars gick allt som sagt rutinemässigt. Sommaren var inte kall och ruskig som i år. De träningsmarscher, som ingick i schemat, voro ganska påfrestande, även om de givetvis voro mindre ansträngande än infanteriets.

En del andra händelser skulle helt visst vara värda ett omnämnande, men det skulle föra för långt. Jag nöjer mig med att referera en liten sol-

Tillredning av middagsmålet

skenshistoria. Den noggranna marschen ingick då i vår utbildning, men den kunde vi lära oss utan större ansträngning. Som sjukbärare skulle vi emellertid också lära oss att gå i bärtakt, d v s otakt. Anlagen att omställa sig till denna takt var ganska skiftande. Jag minns särskilt H. från Lilla Lomma, en rödhårig sympatisk yngling, som alltid försökte göra sitt bästa, och i allmänhet också lyckades. Men bärtakten blev ett krux. Han var iklädd stövlar, och han stampade i gruset av hjärtans lust, så att svetten lackade i pannan, men det gick inte. Befälet gjorde allt för att hjälpa honom, och kanske handledningen understundom blev lite högljudd. Detta inverkade emellertid inte på H. Han sade endast, "låt dem skälla, det tar kroppen inte skada av".

Men 180 dagar tar ju också slut, och tiden nalkades då vi skulle rycka ut, så sjöng vi i en av våra visor. Slutspurten blev dock ett kraftprov. T 4 skulle nämligen vara med i manövern i Västergötland, dit enligt uppgift 40.000 man skulle sammandragas. Vi tillhörde den anfallande styrkan, och enligt utgångsläget hade vi hunnit till trakten av Borås. Vägen dit var ju lång, och förbanden voro ännu icke motoriserade. Järnvägen var alltså enda beföringsmedlet. Några personvagnar stod icke till vårt förfogande, utan vi skulle transporteras i godsfinckor. Varje fincka skulle rymma 36 man, dels på golvet och dels på hyllor mitt i vagnen. För att göra det lite bekvämare, skulle vi ligga på halmmattor, som vi själva skulle tillverka. Först flätade vi tjocka rep, som sedan hopfogades till mattor.

Detta var alltså vår sysselsättning veckorna närmast före färden. Vår beklädnad var densamma, som vi haft hela sommaren, men vi skulle snart komma underfund med, att något varmare ekepeering inte hade skadat. Ty om sommaren vad väderleken beträffar varit ganska varm, kom vid månadsskiftet september—oktober ett omslag medförande regn, rusk och kyla.

Avresedagen var fastställd till den 30 september. Innan vi kom iväg inträffade emellertid en händelse, kanske ovidkommande, men som belyser förhållandena i köpingen för 50 år sedan. Det blåstes brandlarm, vilket innebar, att kompaniet skulle samlas på uppställningsplatsen. En trävilla i köpingen hade fattat eld. Brandberedskapen bestod av en hästdragen 8-manna handspruta, allt placerat på kasernen. Ett antal värnpliktiga skickades i väg för att söka släcka elden. I närheten av olycksplatsen fanns en järnhandel, som nu fick släppa till sitt lager av vattenspannar. Från en kran fylldes vi dessa med vatten, bildade en langarkedja och tömde vattnet i brandsprutan, som i sin tur genom handpumpning lyckades åstadkomma en icke alltför storslagen vattenstråle. Elden lyckades vi väl så småningom få under kontroll, återvände till kasernen, där de mest genomvåta fick försöka få tag i andra uniformer i det ganska begränsade lagret.

Så var då allting klart för ilastning. Denna ägde rum vid järnvägens lastkaj, då vi förutom manskapet hade en hel del fordon samt hästar, dels till fordonen och dels till officerarna, vilka samtliga voro beridna. Kl 5.40 kom avgångssignalen och vi voro på väg okända öden tillmötes.

Vi säljer:

Good-Year, Trelleborg däck

Ringcentralen

Grönängsplan - Tel. vx 142 20

Följande dag kl. 4.00 på morgonen anlände vi till Borås, och möttes där av mörker och regn. Ur-lastningen tog vid, och omedelbart därefter en 3 timmars marsch till Brännhult, vår första förläggning. Taptot kl 7.00 på kvällen hälsades med glädje, då vi voro ganska trötta, och ännu hade det bara börjat. Kl 2.00 följande morgon blåstes revej, och nu var kriget i full gång.

Från de närmaste strapatsrika dagarna har jag många minnesbilder, men jag nödgas nog inskränka mig. Marschen gick fram eller tillbaka, allt eftersom försvararna eller de anfallande lyckades vinna terräng. Fältsjukhus var ordnat i Herrljunga, och endast en gång blev vi i tillfälle att upprätta huvudförbandsplats. Sjukbärarna gingo ut i föreskriven ordning, men de sårade voro icke flera, än att de kunde tagas om hand av infanteriets egna sjukvårdare. Dessutom kom rätt snart order om att bryta förbandsplatsen — försvararna hade kommit allt för nära.

Det blev icke mycket sömn eller vila med tidig revej och sent nattkvarter, mathållningen primitiv. Efter vad jag kan erinra mig, hade vi inga kokvagnar, utan den varma maten fick kokas i kokgravar. Humöret försökte vi dock hålla uppe, men vi hade en önskan — att regnet måtte upphöra. Och sannerligen, vår bön blev hörd. Regnet tog en paus. Samtidigt fick vi den hugnesamma upplysningen, att förhållandena på fronterna gjorde det möjligt att giva oss längre vila, och vi skulle få torka våra genomsura skodon. Alltså inkvarterades vi i en bondgård, och lantbrukaren skulle göra upp eld i brygghuspannan. Detta gjorde han också, och vi hängde våra skodon på rep i taket, glada över att nästa morgon få hämta dem varma och torra. Men ingen passade brasan, och den slocknade snart. Revejlen gick kl 7.00, och vi gick för att hämta vår — som vi trodde — torra sko-

beklädnad. Men istället fann vi den ganska sur och dessutom genomkyld. Temperaturen hade under natten varit —8 grader.

Men kriget gick vidare och så också vi. Nu hände en episod, som jag skulle vilja dra fram ur glömskan. Försvaret hade sprängt en bro, och vårt lätta artilleri skyndade fram för att försvara ett brohuvud. Vägen var smal och för att kunna släppa artilleriet förbi, måste vi vräka våra sjuktransportvagnar i diket. Det blev ganska besvärligt att få dem på rätt köl igen.

Så småningom kom lördagen. Revej kl 4.30 och efter en hastig frukost voro vi åter igång. Fredsförhandlingar torde tydligen ha inletts, ty kl 1.30 e m blåstes tropp, dvs kriget var slut. Våra besvärigheter voro förvisso ej slut. Efter vederbörlig kritik och avtackning för goda prestationer, fingo vi meddelande om, att ilastning för hemfärden skulle äga rum i Vartofta. Vägen till vårt nattkvarter var lång, och för att giva oss kraft för promenaden, fingo vi en fjärdedel av vår kommande middag i förskott. Under marschen skulle vi paradera för konungen, som fattat posto vid en järnvägsstation. När vi nalkades stationen, kommanderades vår plutonchef "Giv Akt". Detta kommandoord innebar bl a noggrann marsch med såväl stegrad steghastighet som steglängd. Vi som befann oss bakerst i truppen hörde emellertid icke kommandot, varför vi skildes från den främre delen och gjorde vår parad för konungen halvspringande.

Marschen gick vidare mot Vartofta, där vi ju skulle ilasta. Då vi emellertid passerade denna plats utan att göra halt, blevo vi något besvikna. Vi fortsatte likväl, men kämpahumöret, som hittills stått rycken, började sjunka avsevärt. Åtskilliga orkade inte med, och andra blevo befriade från sin packning. När vi äntligen efter en tremilamarsch kom fram till Kälvene, ½ mil från Vartofta, och installerat oss i en lada, drogo vi alla en lättnadens suck i medvetandet om, att besvärigheterna nu voro över.

Nästa dag var söndag och blev också vilodag, enär ilastningen icke skulle äga rum förrän kl 1.00 följande natt. Ilastningen gick utan besvärigheter, och kl 4.30 voro vi åter på väg mot hemorten. Under färden gjordes två uppehåll, först i Nässjö, där vi fingo kaffe och en vetebulle, och sedan i Älmhult, där vi i hotellets trädgård utspisades med ärtor och fläsk. Kl 5.00 på eftermiddagen voro vi åter hemma, och nog var det en ljuvlig känsla, att åter få bekanta sig med våra halmdrassar, som vid första inryckningen icke väckt någon större förtjusning.

Barthold Lignell (110)3

Några intryck från en månads växeljämsgöring vid en amerikansk infanteridivision i Väst-Tyskland våren 1962.

Med amerikanska armén i Europa

De amerikanska armétridskrafterna i Europa utgöras till huvuddelen av 7. armén organiserad på två armékårer.

I armékårerna ingår bl a: infanteridivisioner luftlandsättningsdivisioner pansardivisioner pansarkavalleriregementen Dessutom ingår i USAREUR olika armé- och kärförband samt en betydande depåorganisation.

Divisionerna är grupperade inom stora divisionsområden, där stridsgrupperna med understöds- och underhållsforband sammanhålls inom en garnison. En infanteridivision, som var grupperad väster Rhen, var förlagd inom ett divisionsområde av ca 100 mil².

Garnisoner och övningsfält förvaltas av en särskild organisation "Nothorn" resp "Sothorn Aerea Command", som bl a "servar" samtliga förband oavsett vapenslag inom garnisonsområdet.

I US "Post Baumholder", där jag tillbringade huvuddelen av månaden var stora förband amerikanska soldater förlagda. Baumholder, som en gång var Rommels utbildningsläger, ligger i en öde trakt ca 15 mil väster om Mainz på gränsen till Saar. Själva samhället är en mindre tysk stad eller by med ungefär 2.000—3.000 invånare. Utanför samhället ligger "Posten", som även inrymmer åtskilliga tusen civila, huvudsakligen familjemedlemmar och civil servicepersonal.

En amerikansk "Post" utanför Amerika kan närmast liknas vid ett amerikanskt samhälle med alla dess funktioner. Strikt avgränsat i hela dess bemärkelse, lever här ett antal människor ungefär som de skulle ha gjort i sitt hemland. En organisation förvaltade de ca 2.000 våningar med möbler och allt, som uthyrdes till den militära personalen. Barnen gick i amerikansk "high school" eller "college" för omkring 2.000 elever. S k "facilities" omfattande choppingcenter, bank, post, bibliotek m m sörjde i första hand för livets nödort. "Förströelsesidan" representerades av teater, flera biografier, gymnastiksalar, bowlinghall, idrottsplan, rullskridskobana m m. För samvaron bland annat på kvällen fanns för såväl befäl som meniga

Montering av jeepdunkar för fjällning från flygplan

"klubbar" för varje personalkategori med tillgång till förtäring av olika slag, biljard, kortspel, musik- och skrivrum, kursverksamhet samt organiserad reseverksamhet till närbelägna turistmål. Ett "utbildningscenter" för soldaternas civila vidareutbildning fanns även. Sammanfattningsvis kan man alltså med fog påstå att en "post" var en amerikansk stad, och inte så liten heller, utkastad mer eller mindre på den tyska landsbygden ofta i centrum av ett vidsträckt övningsområde och där människorna levde rätt isolerat.

Några synpunkter på underhållstjänsten

Betydelsen av underhållstjänsten som en förutsättning för stridens genomförande framstod klart. Inte minst framfördes att Korea hade gett många erfarenheter å detta område.

Rörligheten och framkomligheten hos underhållsforbanden är stor. Huvuddelen av infanteridivisionens underhåll kan flyttas i en omgång. Samtliga underhållsfordon i divisionen och huvuddelen av fordonen i arméunderhållsforbanden är terränggående. Till det rörliga underhållet bidrar även systemet med två trailorvagnar till alla större lastbilar (12 tons terränggående lastbilar) vilket gör, att underhållet bibehålles lastat utan att dragfordonen blir bundna.

Strävan synes vara att ersätta genom framtransport. Inte minst drivmedel, som är en mycket stor förbrukningsartikel, ersättes sålunda helt genom framtransport till de lägre förbanden. Vad ammunition beträffar sker ersättning till sin huvuddel som framtransport, enär armétransportförbanden kör ammunition långt fram i divisionsområdena framför huvuddelen av divisionsunderhållsforbanden.

Hämtning sker huvudsakligen av tyg-, intendentur- och sjukvårdsmateriel.

Huvuduppgiften under resan var att studera verksamheten vid en infanteridivisions "Division Trains". Om man gör jämförelser, vilket ligger

Television — Radio

av ledande märken
Goda betalningsvillkor

MISSIONSBOKHANDELN I HÄSLEHOLM AB

W. STRIDHS Färghandel

Rekommenderas

Gethornskroken 11 A

Tel. 111 32

från Europa bedömdes inte föreligga inom någon snarare framtid. Både befäl och manskap ansåg det som ett hedersuppdrag att få tjänstgöra i Europa och såg icke enbart till de ekonomiska fördelarna. Genom varje vecka återkommande politisk orientering erhöll manskapet orienteringar om ändamålet med tjänstgöringen, speciella förhållande i Europa och synpunkter på förhållandet till den europeiska befolkningen.

En påfallande hög standard på befäl och trupp präglade intrycket av de förband ur 8. divisionen, jag hade tillfället att följa. Puts, ordning och disciplin föreföll föredömlig. Några disciplinproblem förmärktes inte trots hög beredskap med åtföljande restriktioner i permissionshänseende och de olika garnisonernas isolerade lägen.

Vidareutbildningen av det fast anställda befä-

mask, stridssle och kpist var lagda åt sidan, marschskorna avdragna, vapenrocken uppknäppt, kappan bredd över första plutonens tappra trängkrigare.

Löjtnant med uppsåt

Löjtnant Nilsson hade situationen klar för sig. Visste precis vad dagens cementklumpar vägt, visste på pricken när tältlagens sista historier förbyttes i blytung sömn. Klockan halv två förmådde löjtnanten inte längre motstå frestelsen. Med ett finurligt satyrleende grep han sin kpist och utträdde ut tältet. Lät en hostande salva riva sönder den frostiga människans stillhet. Tog förvansfullt ett rejält da capo. Tömde magasinet. Avvaktade.

Just det ögonblicket och följande sekunder måste jag nog välja som symboliska för överflytningen från det flygmilitära skrivbordet till det frontmässiga underhållsförbandet. Tältlaget för upp, grep, dansande runt eldstaden, efter pjäxor och vapen. Halmen virvlade, sömndruckna svordomar blandades med vapenklirret när karlarna släntrade ut genom tältöppningen och sprang bort och tvärdök i skyttställningarna. Eld besvarades med eld, repsoldaterna flåsade. Nyboskogen genljöd av den nattliga drabbningen. Löjtnant Nilsson myste gott under Nybos måne.

Skotten i natten, uppvirvlingens kaos, kontrasterna, se där de exakt rätta ögonblicken för flygskrivarna att registrera skillnaden på värnplikt och värnplikt. Samt konstatera hurusom vår överste förvisso bär sanningen på sin tunga: Inga gubbar här inte!

680 Westorp

Bäringsutvr M 88

let, utöver officerarna, ägnades stor uppmärksamhet. Sälunda hade varje division sin egen NCO* Academy dit kompanicheferna beordrade sina NCO för vidareutbildning.

Utbildningsmålen och kraven på eleverna måste bedömas som små jämfört med motsvarande svenska förhållande, men det kan ifrågasättas, om inte stadgan, stabiliteten och ordningen inom förbanden till största delen måste tillskrivas denna befälskategori. Lång tjänstgöring och en stark befälsmedvetenhet gjorde dessa NCO till goda föregångsmän och ledare inom de lägsta förbanden.

Slutligen skall framhållas de enskilda enheternas förbandsanda, som bl a tog sig intryck i en samling kring de speciella kompanitecknen (guidons) vid såväl officiella uppställningar, förbandsövningar som idrottsvenemang.

Verksamheten vid förbanden kännetecknades av en intensiv utbildning, huvudsakligen förbandsutbildning, som bl a tog sig uttryck i övningar även under helger. Sälunda utnyttjades samtliga påskdagar för övningar.

Beredskapen vid förbanden var hög. För att uppehålla denna beredskap var förbanden till största del lastade. Stridsfordon hade sin ammunitionslast och besättningarnas fältutrustning lastade. Ammunitionsfordon i trossar och ammunitionsförband stod uppställda lastade inom avspärrade områden. Vid larmövning, som företogs med huvuddelen av enheterna ur "Post Baumholder" utrymdes garnisonen på mycket kort tid. Endast viss, mindre del av underhållsförbandens utrustning kvarlämnades. All befälspersonal skulle vara i sina kvarter varje dygn kl 0000 (lördagar kl 0100) såvida de inte åtnjöt semester. Manskap permitterades över en lördag-söndag till max 10-15 %.

O Jakobsson

* NCO (Non Commissioned Officers) en befälskår som i svensk organisation representeras av underofficerare och underbefäl.

UTDRAG UR REGEMENTSORDER

UTBILDNING

Kadetterna Yman, Arvidsson, Wiklander och Ekberg är elever vid trängtruppernas kadettskolas vinterlinje 30/8-20/12.

Officersaspiranterna Gustavsson och Lindstrand är elever vid Försvarets läroverks gymnasielinje 4/9 1962-31/5 1963.

Bataljonsläkare Rignell har 10/9-21/9 genomgått kurs för brigad-, fördelnings-, etappgrupp- och försvarsområdesläkare vid Arméns underhållsskola.

Förste tyghantverkare Oberg är elev vid kurs för arbetsledande personal vid tygverkstäder 8/10-27/10 och 3/12-15/12.

Kapten Döös har genomgått kurs i personalvårdstjänst vid Hindås 15/10-2/11.

Rustmästare Ekenberg har genomgått kurs i arkivfotografering i Stockholm 15/10-17/10.

Furir H Jönsson har genomgått kurs för fotounderbefäl vid Arméns fotoskola i Kristianstad 15/10-27/10.

Löjtnanterna Sjöholm, Holm, Svensson och Lindulf är elever vid Trängofficersskolan 16/10 1962-17/5 1963.

Kadetterna Viebke, Smith, Håkansson och Andersson är elever vid Krigsskolan, Karlberg 16/10 1962-31/8 1963.

Furirerna A Svensson, Arvell, Törnqvist, Osberg och Malmström är elever vid Arméns underofficersskola 16/10 1962-30/8 1963.

Furir B R Karlsson är elev vid Försvarets läroverks klass 2 16/10 1962-15/5 1963.

Furirerna Hulén, Hansson, Olsson, A Svensson och Järnhäll är elever vid Försvarets läroverks klass 1 16/10-15/5 1963.

Fanjunkarna Granér, K Persson, H Johansson, Rhodin, K A Nilsson, Bogren och A Persson samt sergent H Larsson är elever vid taktisk kurs för underofficerare vid Arméns underhållsskola 17/10-15/12.

Löjtnant Ekström är elev vid signalofficerskurs vid Arméns signalskola 23/10 1962-10/4 1963.

Konsulent Holmgren har deltagit i Kurs i bostadsfrågor i Hålsingborg 6/11-8/11.

Överstelöjtnant Luning har genomgått administrativ kurs för regementsofficerare vid Arméns underhållsskola 12/11-17/11.

Överfurirerna Hansson och Gummesson fullgör sjukhus-tjänstgöring vid Hälsleholm lasarett 19/11-15/12 för egen utbildning.

Rustmästarna G Larsson och Hartman, överfurirerna Skoglund, Jonsson, Brendheden, Sjöstrand, Nordström och Ask är elever vid kvartermästarkurs vid T 1 20/11-18/12.

Bataljonsläkare Rignell har genomgått kurs i modern krigssjukvård i Stockholm 21/11-2/12.

Armétekniker L A S Nilsson är elev vid kurs på pneumatiska bromsar för mekanikpersonal vid Tygförvaltningskolan 7/1-25/1 1963.

Fänrik Nordmark är elev vid Försvarets läroverk 25/3-9/4 1963.

UTNÄMNINGAR OCH BEFORDRINGAR

Tyghantverkarna G E Oberg, E H S Johansson och N R Collin har utnämnts till förste tyghantverkare vid tygtekniska kåren f o m 1/7.

Överfurirerna G Tell, S A Larsson, N Johansson, G Andersson, S A Andersson, F Hartman, U Bengtsson och T B Håkansson har utnämnts till rustmästare f o m 1/8.

Furirerna J O Thelander och K T B Adeholm har utnämnts till sergeanter i med förordnande såsom sergeanter vid trängtrupperna med placering vid regementet f o m 30/8.

Officersaspiranterna K R Johansson, L O Nordmark och B Lewén har antagits som fänrikar på aktiv stat f o m 31/8 med placering vid regementet.

Fänrikerna K C Sjöholm, U S A Holm, S A Svensson och L W H Lindulf har utnämnts till löjtnanter f o m 1/9.

Överfurirerna J L R Abrahamsson och S A Larsson har utnämnts till rustmästare f o m 1/9.

Sergeanten i trängtrupperna J O Thelander har utnämnts till sergeant vid trängtrupperna f o m 1/10.

Kapten G Block har förordnats såsom kapten vid trängtrupperna f o m 1/10.

Löjtnant L O Rawenius har utnämnts till kapten vid trängtrupperna f o m 1/10.

Kapten B Söderling har utnämnts till kapten vid I 11 f o m 1/11.

Löjtnant T H V Lindhé har utnämnts till kapten i med förordnande som kapten vid trängtrupperna f o m 1/11.

Fanjunkare N A C Ohlsson har utnämnts till förvaltare (i trupptjänst) f o m 1/12.

Överfuriren S E Toft har utnämnts till rustmästare f o m 1/12.

Löjtnant K E I Sjöo har förordnats såsom löjtnant vid I. militärbefälsstaben f o m 1/4 1963.

Gladers

RÖRLEDNINGSFIRMA

Skolgatan 11

Tel. 122 68 onkn. bost.
12276

Allt i branschen

TJÄNSTGÖRING

Kapten Larsson vid Tygförvaltningskolan 1/9—31/12 såsom lärare i underhållstjänst samt vid Krigsskolan f o m 8/1 1963—t v.

Löjtnant I Sjöo vid I 11 3/12—8/12 1962 samt 8/1—15/3 1963 såsom lärare i underhållstjänst vid taktisk kurs för underofficerare.

Sergeant Renwert vid FN-bataljonen i Gaza 21/9 1962—10/5 1963 såsom sjukvårdsunderofficer vid stabs- och trosskompaniet.

Officersaspiranterna Nilsson och Karlsson fullgöra trupptjänstgöring vid 1. kompaniet 31/8 1962—omkring 1/9 1963.

Officersaspiranten Zethelius, T 1, fullgör trupptjänstgöring vid regementet 31/8 1962—omkring 1/4 1963.

Kapten Eck vid I, militärbefälsstaben 15/10—28/10.

Furir Björk vid flygvapnets eskaderövning 9/9—21/9 såsom sjukvårdsunderbefäl.

Överstelöjtnant Luning vid arméstaben 10/12—15/12 1962 och 21/1—2/2 1963.

Sergeant Lindell och överfurir Ericksson vid T 1 14/10—21/12 som instruktörer i bageritjänst.

Kapten Carlquist och löjtnant Wetterlundh vid I, militärbefälsstaben 4/10—10/10.

Kaptenerna Jakobsson och Ugge samt löjtnant Parsberg till generalintendentens förfogande 17/10—26/10.

Överfurir K Bengtsson vid I 6 1/10—12/10.

Furirerna Mattisson och Petterson vid F 5 15/10—2/11.

Kapten Carlquist vid A 3 4/12—7/12 såsom lärare i underhållstjänst vid reservofficerskurs.

Löjtnant Hansén vid P 2 22/10—27/10.

Rustmästare Toft vid P 2 22/10—27/10.

Fanjunkare Finnberg vid A 1 1/11 1962—31/3 1963.

Arméingenjör Carrwik och 1. armétekniker Bagewitz till Militärbefälhavarens förfogande 12/11—16/11.

Hjut

HOLMERS

läckra bröd

Levereras till
MARKETENTERIET

GÅ EJ ÖVER BRON

för att rakas och klippas!

Gå till **ODDS**

Frisérsalong vid Finjagatan

BENGTSSONS JÄRNHANDEL

Tel. 100 13, 103 12

PLACERINGAR

Löjtnant Nilsson såsom idrottsofficer f o m 1/8.

Fänrik Enqvist såsom ställföreträdande idrottsofficer f o m 1/8.

Tyghantverkare Malmkvist vid Tygförvaltningskolan f o m 1/10.

Rustmästare A Johansson såsom kompaniadjutant vid 4. kompaniet f o m 6/11.

Rustmästare N Johansson såsom vaktchef f o m 7/11.

Fanjunkare Finnberg vid A 1 f o m 1/4 1963.

Förvaltare Fridqvist vid reg f o m 1/4 1963.

AVSKED

Kapten L Bergström f o m 1/8 (sjukdom).

Furir R Jacobsson f o m 15/9 (egen begäran).

Fanjunkare KEE Johansson f o m 1/10 (uppnådd pensionsålder).

Furir BL Nordfeldt f o m 1/10 (egen begäran).

Furir BE Mattisson f o m 15/11 (övergång till flygvapnet).

Rustmästare SEG Hedblom f o m 1/4 1963 (uppnådd pensionsålder).

ÖVRIGT

Nådevedermälen 6/6

Kapten U Kalling har utnämns till riddare av Kungl. Svärdsorden första klassen.

Fanjunkare E Andersson har utnämns till Svärdsman.

Nådevedermälen 10/9

Köksföreståndare EM Müntzing och kokerskan JH Holmer har tilldelats belöningsmedalj i guld av sjuätte storleken med inskrift "För nit och redlighet i rikets tjänst".

Nådevedermälen 10/11

Fanjunkare K B Jörneng har utnämns till svärdsman.

Studieledighet för inträde till Militärbögskolan

Löjtnant B Anderberg 15/9 1962—15/1 1963.

Löjtnant Hjeltnstedt 1/8—31/8 och 15/10 1962—15/10 1962—15/1 1963.

Studieledighet för matematikstudier

Fänrik Nordmark 23/1—23/3 1963.

Fästningen som blev ett paradiset

Hamnen mellan Christiansö och Fredriksö

Christiansö, Nordens minsta socken

Utopstecknen ersätter alltför ofta en genomtänkt formulering. Men det kan inte hjälpas — jag måste denna gång börja med ett utrop: res till Christiansö! Flertalet av läsarna torde därvid replikera: vad är då denna ö — och var är den?

Jo, den ligger i Hanöbukens utkant, två mil norr om Bornholm. Den var på sin tid starkare befäst än de flesta fästningar — men fästningen blev ett semesterparadis. Den är fylld av kanoner — men i kanonrören bygger småfågla. Dess centrum är ett kraftigt kruttorn — men detta fungerar som ljusspridare för havets färdemän. Den var ett utslag av marina storhetsdrömmar — men blev ett H C Andersen-"eventyr". Där furstar en gång höll martialiska tal, kastar nu ungar sina glass-strutar. Den är Nordens minsta socken, tre små skär, men dess mest sevärda plätt.

En plätt, vimlande av sevärdbeter.

Ehuru ej en vän av starka ord måste jag bekänna: jag är alldeles betagen i Christiansö. Vem skulle ha trott, att den var en sådan upplevelse? Ingen kan efter en hastig blick på kartan fatta, att en sådan puttefnaskerö kan äga något synnerligt av intresse. Men jag vill bara säga: far dit själv, och du blir häpen! — Nu är kunskapens börda aldrig tung, ej heller på resor. Man skall veta något i förväg om det man ser, så upplever man mera. Ärligt sagt, var min barlast av vetande ej alldeles obetydlig, när jag äntligen var på väg från Gudhjem på Bornholm ut till ön. Jag visste en del om öns hävder. Sålunda hade jag hört, att den, så långt man kan forska tillbaka, under sommartiden varit uppehållsort för bornholmska fiskare. Christiansö erbjuder nämligen en naturlig hamn, alldeles idealisk för fiskebåtar, eftersom

djupt vatten går ända in till ön. Ävenledes var mig bekant, att ön vid 1600-talets slut förvandlats till en kraftig fästning, blott för att knappa två seklar senare återgå till sin föregående, mera fredliga livsform. Jag hade läst om dess frodiga vegetation och säregna djurliv. Men att en så liten punkt av jordklotet kan rymma så mycket, hade jag ej anat. Framför allt är dess charm något man ej kan läsa sig till ens i den mest välsvarvade turistbroschyr.

Grodornas eldorado och Guds försyn.

De, som denna lugna sommarmorgon i den väl-fyllda motorbåten gör femkvartsturen ut till "ön", ty så heter Christiansö rätt och slätt på "landet", dvs Bornholm, har väl olika syften med sin resa. Månhända är man nyfiken på att se, vad en sådan avkrok kan bjuda av denna tids bekvämligheter, eller far man med, för att små öar och små båtar alltid smakar äventyr. Jag får sällskap med en köpenhamsk affärsman, som har en mera originell avsikt med färden. Han skall söka upp ett "vand-hul", där förekomsten av grodor lär vara alldeles fantastisk. Jag erinrar mig, att jag under skoltiden läste något i den vägen i Traps "Danmark". Vi beslutar oss för att gemensamt inrikta vårt huvud-intresse på öns "vattendrag". Också här är citationstecknet på sin plats, ty det kan knappast vara tal om något rinnande vatten på en sådan handfull jord — 30 hektar! Dricksvattnet har också i alla tider varit ett problem, som dock lösts rätt hyggligt tack vare den sammanhängande klipp-grunden. Regnvatten samlas i hålligheter till små dammar, och därmed får man nöja sig.

Klockstapeln, den s k "stiveln"

Vi — i detta pronomen ingår även våra fruar — har tur med oss. Alldeles innanför den mest dominerande byggnaden på huvudön, det s k Store Tårn, numera använt som fyr, en gång själva centrum i försvarsverken, finner vi de ryktbara "puggel-hullet". Det är dess invånare själva, som snabbt leder oss dit. De måste ha sett på oss, i vilket för dem smickrande ärende vi var ute, ty så snart vi börjat forcera den ojämna urbergsplatå, som fyller öns inre, uppstämmer de ett samfällt, halvt öron-bedövande "kwaak-kwaak". Dammen, den så kallade "Pumpen", är blott femton meter i kvadrat, men måste fungera som grodrikets riksdagshus, ty maken har jag varken sett eller hört. Invid dammen dyker det även upp fyra välmående paddor av den grönläckiga art, som förekommer på andra håll, men i överväldigande antal just här. Det händer ej så sällan, att ett sällskap, som slagit sig ner i en eller annan av öns många romantiska idyller, plötsligt och brutalt rycks ur sina funderingar av ett skärande nödrop. Man kan ta det lugnt. Det är bara en turistande dam, som råkat få en padda på eller under foten. Öborna själva ger sig inte gärna ut på sommarkvällarna utan en rejäl fick-lampa, ty liksom undertecknad tycker de, att "tud-ser" och "fröer" är sympatiska varelser, och det är alltid obekvämligt att vara vållande till annans död. Under vår fortsatta kringvandring finner vi öns tillgång på färskvatten vara förbluffande stor. Förutom ett halvt dussin vattenhål av samma typ som Pumpen, finns här även en rätt stor damm, som undgått de andras vegetation och för sitt konstanta, djupa och goda vattens skull i genera-

tioner varit öbornas tacksägelseämne. Den här också det betecknande namnet Guds Försyn. Intill densamma, på en hög klippknalle, ligger en vida synlig byggnad med två sirener, "ötjuren". Det är mistluren — en kraftig sak. Den kan skrämma slaget på den oförberedde och hörs in på Bornholm genom fönster och dörrar.

Idyll med ett hårt liv.

Öborna har fler orsaker än den nämnda att erinra sig Guds försyn. I nordost ligger, utanför det diminutiva exercisfältet, ett naket klipparti, Verdens Ende. Naturens nyck har där av en ljusare stenart skapat ett stort kors i klippan, som särskilt i övadersdagar, när havet ligger på, och vattnet driver över i rasande bränningar, ger anledning till allvarsamma betraktelser hos öborna, vilkas normala liv är raka motsatsen till den idyll, det kan förefalla vara för de glättiga turister, som känner ön blott från en fager sommardags snabbvisit. Få människor lever nämligen mera ensamt och strävsamt än fiskarna på Christiansö. De flesta av dem bor i de gamla långa militärkasernerna. Där är det nog dåligt med romantiken men desto bättre med trångboddheten. Endast vid lugnt väder har man organiserad förbindelse med "landet", och perioder av veckolång blåst är ej sällsynta. Under större delen av året ser de hemmavarande inga andra än sina så välkända naboar, och man behöver ingen rik fantasi för att föreställa sig livet på ön en kväll med rykande snöstorm, då mörkret blott avbrytes av fyrens blinkningar, och den enda omväxlingen till stormens tju bestås av mistlurens skärande ackompanjemang, allt medan man kanske i flera familjer går med en bävande undran, hur det gått med båten och med Far.

Danmarks östligaste hus.

Några djupsinniga tankar har knappast vi, där vi traskar omkring bland lövdungar och lustiga små hus. Just nu tänker vi på celebra gäster, som varit här före oss. År 1687 inspekterade Christian V under stor pompa den nyanlagda fästningen, en mansålder senare bringade sjöhjälten Tor-denskjöld en skadad fregatt in under fästningens kanoner, och vid samma tid fick ön besök av själve tsar Peter, som hedrades med salut av samtliga kanoner, om vilkas respektingivande antal en ordentlig samling kvarliggande ännu bär vittne. Den spexige Frederik VII skulle givetvis beträda den östligaste stumpan av allt danskt territorium, vilket heter Österskär. Vi är inte så äreklara, att vi i detta stycke prompt skall efterapa sagde monark, utan nöjer oss med att söka upp Danmarks östligaste hus, vilket snart är gjort tack vare en utom-

Store Tårn med framförvarande "puggel", Pumpen

ordentlig och roligt tecknad karta, som vi har köpt hos öns ende, men väl sorterade "köbmand". Den sökta byggnaden finner vi i Loppeshuset, så kallat endast på grund av sin litenhet. En blick in genom den pygmeiska byggnadens enda fönster visar oss, att den är snyggt möblerad. Månhända något för den ofigte läsaren att hyra för nästa ferie?

Kongens By går igen på ön.

Flerstädes förvånas vi över den rika vegetationen. Någon egentlig skog är det ej plats till på ön, men väl till åtskilliga små lundar och buskage, som företer exempel på troligtvis alla av oss förut kända lövträd, såsom lönn, avenbok, blodbok, mullbärsträd och vilda körsbärsträd. Vi konstaterar, att ön håller sig med två riktigt pyrdliga miniatypparker, Kongens Have och Kommandantens Have, och utan tvivel skulle vi med tillräckliga förkunskaper ha funnit flera för ön karakteristiska växter. Vi får veta, att Christiansö ej blott har en Kongens Have, utan även en Langelinje och en Nyhavn! Äventyrslystna turister skall dock ej bry sig om den sistnämnda. Den är absolut ofarlig! Betydligt mera sevärd är öns lilla, stilfulla kyrka. Som nämnt bildar Christiansö ett eget pastorat, ehuru så litet (knappast en halv kvadratkilometer!), att prästen även får ha hand om folkskoleunder-

visningen för socknens handfull av skolpliktiga. Kyrkan utgöres av ombyggd smedja. Det lilla vita och välhållna templet har en enkel interiör, i vilken den konstnärliga altartavlan starkt framträder. Utsöcknes folk lägger väl mest märke till klockstapeln, som i likhet med andra bornholmska kallas "stivel" (stövel) och är uppförd i korsvirke. Flerstädes finner vi köksträdgårdar och blomsterrabatter. Påfallande stor är potatisodlingen, och det förefaller, som om ön kunde vara nästan självförsörjande med den varan.

Krigets bistra underton

Fästningen anlades på sin tid med anledning av Skånelandskapens förlust. Med landavträdelserna följde även förlusten av flera goda hamnar för den danska flottan. I det läget fick man på högsta ort ögonen på de små Erholmarna, dittills endast tillfälligt bebodda. Först i samband med fästningsbygget erhöles holmarna sina nuvarande namn. Givetvis skulle den största och starkast befästa till kungens ära kallas Christiansö, och lika klart är — i Danmark — att en annan måste heta Frederiksö. Här finns också en tredje holme, Gräsholmen, som alltid varit obebodd och är strängt förbjuden att besöka, ej av militära skäl, men ornitologiska. Den är nämligen fågelreservat. Vad beträffar de två bebodda holmarna, är det uppenbart, att de på grund av befästandet, så små som de är, alldeles ändrade karaktär och än i dag, trots fästningsverkens sekellånga förfall, likväl bevarat sin militära prägel. Överallt ligger krigets bistra underton under den charmiga ytan. Huvudön omgives sålunda i sin helhet av väldiga stenmurar, på sina håll to m dubbla, medan Frederiksö blott är befäst på yttersidan. Den trånga men djupa hamnen utgöres av den naturliga vattenrännan mellan de båda öarna och är överbyggd med en rörlig bro, vid vars ändar meddelas, att den bär höst 10 (!) personer. Denna bro är av nyare da-

tum. På Frederiksö finns den bäst bevarade av de militära byggnaderna, Lille Tårn. Efter fästningens nedläggande användes länge detta torn som danslokal, säkerligen en av de mera originella i sitt slag! Men den fattiga fiskarbefolkningen på Christiansö behöver den omväxling, som kan bestås i vardagens slit, och sällan är väl glädjen så äkta på en modern festplats som den var i Lille Tårns undervåning, när handklaveren ljöd där. Lokalen kallades på grund av sin form Månen, vilket namn gått i arv till det hus på ön, som senare brukats som dansbana.

Ett öparadis, ej utan dystra minnen.

Nästan alla de små öarnas byggnader står kvar sen den tid, då Danmark ännu ej var "et dukkehjem" utan sökte spela en roll som militärmakt. Under vår vandring stöter vi vid vart eller vart annat steg på byggnader eller ruiner med minnen från fästningstiden, bärande sådana namn som Hestehytten, Store Bombemagasin, Möllehus, Smedjen, Gamle Kro, Lighytten, Studestaldet och Lille Bombemagasin. Det sista, som ligger förtjusande i Kongens Have, hyser nu en familj!

Christiansö är ett litet sagoland. Men ej heller där kan någon leva av sagor. Den mindre ön, Frederiksö, representerar den mera prosaiska delen av öbornas liv. Kontrasten mellan de två öarna är slående. Medan "huvudön" är lummig och prydlig, är den mindre kal och uppfyllt av fiskenä, som ligger till torks, av skjul och redskapsbodur. Mitt i all övermättnad av idyll och romantik ger Frederiksö den lämpliga motvikten av kärv verklighet. Detta gör besöket på den lilla ögruppen än rikare. Om man vill nämna Christiansö ett paradiset, får man ej glömma, att en orm plägar höra med till paradiset. "Ormen" utgöres här av ett fängelse, en liten dyster tvåvåningsbyggnad, som faktiskt en gång fungerat som Danmarks "djävulsö", där s k politiska förbrytare internerats. Den mest kände internen var en fil dr Damke, som i detta hål på den ensliga ön försmäktade i ett par årtionden för en s k majestätsförbrytelse. Det lik-som passar, att denna byggnad ligger på Frederiksö.

Någon sjömilitär betydelse fick aldrig Christiansö. Dess många kanoner har ej brukats till stort annat än övningskott och saluter vid kungliga besök. Likväl har Danmark fått stor glädje av sin öfästning, om än på annat sätt, än Christian V tänkte sig. En sakkunnig skriver: "Vi har lov att kalla denna plats en diamant i Danmarks kungakrona, en juvel, som inte många nationer kan uppvisa maken till".

Folke Hellberg

De 10 bästa eleverna av officerskursen 1962 vid Karlberg erhöles som belöning för goda insatser en resa till Österrrike. Förutom kursettan, Ragnar Johansson, deltog även Lars Nordmark, T 4. Fänrik Ragnar Johansson ger här några intryck från sin Österrikeresa.

Studiebesök i Österrrike

Måndagen den 8. oktober åkte Chefen för Krigsskolan jämte en kapten och tio nyblivna officerare till Österrrike på en veckas studiebesök. Vård under detta studiebesök var österrikiska militärakademien i Wiener Neustadt. Syftet med besöket var att studera den österrikiska armén, men deltagarna hoppades ju även på att få se lite av det civila Österrrike, och då i första hand Wien.

Den österrikiska militärakademien ligger i en liten stad, Wiener Neustadt, fyra mil söder om Wien. Staden är mycket gammal och har en borg, som i nästan tusen år har varit en av västvärldens utposter mot öster. Som sådan har den under årens lopp fått utstå många krig, men värst var det nog under sista världskriget, då staden blev fruktansvärt utbombad. Tyskarna hade nämligen flygplansfabriker där, som utgjorde begärliga mål för de allierade. Nästan samtliga av stadens nära fyra tusen hus var ruiner vid krigsslutet.

Innan andra världskriget hade officersutbildningen bedrivits på tre ställen. När den österrikiska armén efter okupationen 1955 åter skulle

upprättas, samlades officersutbildningen under ett tak, den gamla borgen i Wiener Neustadt. Då även denna var svårt bombad, dröjde det till 1958, innan den österrikiska militärakademien i sitt nuvarande skick kunde invigas. En återuppbyggnad med större pietetskänsla kan man svärigen tänka sig. Ingen möda har sparats för att återvinna den gamla miljön.

Den österrikiske blivande officeren, här kallad militärakademiker, får i denna traditionsriktade miljö sin utbildning. Vid militärakademien tillbringar eleverna i första hand tre år, för att det fjärde och sista delvis tjänstgörare ute på sina förband.

Borgen inrymmer även ett läroverk, där elever som ej har erforderlig studiekompetens får komplettera denna.

I anslutning till borgen finns en mycket stor park, som till viss del även tjänar som övningsområde. Här bedrivs militära övningar i skuggan av monument från de sista världskriegen.

De östra delarna av Österrrike är utlöpare från

Bröderna Klingströms Bleck- & Plåtslageri

REKOMMENDERAS

Telefon 10325

So på Hotell CENTRUM HÄSLEHOLM

Finogatan 11

Tel. 10546

Hässelbolms Målerifirma

G. H. ANDREASSON

Telefon Verkstaden 11119 - Bostaden 11118

Huvudentrén till Militärakademien

den ungerska pusan och följaktligen typisk "pansarterräng". Detta märks också på de militära förband, som utbildas där. 1. pansarbataljonen och 35. pansargrenadjärbataljonen är två värdiga representanter för ett modernt pansarvapen. Materielen vid dessa förband är huvudsakligen ny och mycket modern, och här möts utrustning från både öst och väst. Utbildningen är mycket standardiserad, och en stor del av den bedrivs på ett övningsfält med många fasta utbildningsanordningar. Nämnas kan en bana, där en pansarförstörelsepatrull med brännflaskor får lära sig att bekämpa stridsvagnar, en bana där soldaterna får lära sig stormnings-

förfarandet mot fältbefäst ställning, och en annan där stridsvagnsförarna verkligen får lära sig att behärska sina tunga fordon.

Inte långt från Wien, i staden Baden, ligger artilleriskolan och motorskolan. Utbildningen här, i synnerhet vid motorskolan, liknar till stor del motsvarande utbildning i Sverige. Här bedrivs undervisning i moderna och praktiskt inredda lokaler med gott om demonstrationsmaterial. Speciellt intressant är trafikleksionssalen, där eleverna teoretiskt får lära sig, hur man handlar i besvärliga trafiksituationer. Vid sidan om ordinarie utbildning pågår även en omfattande försöksverksam-

het, som i huvudsak syftar till att göra motorfordonen ännu mera användbara för militära ändamål.

Vid artilleriskolan pågick utbildning på ett eldledningssystem, ägnat att underlätta eller begränsa inskjutningen och på så sätt öka artilleriets överraskningsmöjligheter. Artilleripjäserna är av mycket varierande slag. Här trängs äldre förkrigspjäser med nykonstruerade och moderna sådana. Tyvärr finns det inte skjutfält i anslutning till artilleriskolan, så någon uppfattning om vapnets eldkraft och precision kunde man inte få.

Ingenjörutbildningen inom österrikiska armén är knuten till ingenjörskolan i Klosterneuburg. Till skillnad från artilleriskolan syntes utbildningen bedrivas med uteslutande ny materiel. Strävan här är att få fram förband med sådan utrustning, att de mycket snabbt kan utföra de fältarbeten, som behövs i ett modernt krig. För att göra materielen så lätthanterlig som möjligt har man flitigt utnyttjat

aluminium och motsvarande metaller. Donau med sina sidokanaler erbjuder ett tacksamt men ganska farligt övningsområde för överskeppning och brobyggnad. En föreläsning visade med all önskvärd tydlighet, att ingenjörskolan även klarar av detta.

I Burgenland, den östra av Österrikes bundsländer, ligger 1. brigaden, med brigadstab och brigadchefen överste Knotzer i Eisenstadt. Denna brigads speciella betydelse erinras man om, då man fortsätter några mil österut och kommer fram till två, som det tycks, oändligt slingrande taggtrådstaket. Detta utgör här järnridån mot öster och Ungern. De talrika bevakningstornen på den andra sidan om taggtråden talar även sitt tydliga språk. Vid denna gräns låg österrikiska förband med högsta beredskap under ungerrevolten 1956.

Skjututbildningen omges med sådana säkerhetsföreskrifter, att det nästan är omöjligt att utbilda effektivt. Övningsledarnas och säkerhetskontrollanternas antal överstiger märkbart de övades. Delvis beror detta på att skjutbanorna ofta ligger i anslutning till tätbebyggda områden med inte alltför bra utbyggda blindingar.

Endast sju år efter ockupationen har alltså Österrike en armé, som till sin huvuddel både är modern och välutbildad. Visst finns det brister. Armén har ju bara utgjort en del av det stora återuppbyggnadsarbetet efter sista världskriget.

Utbildningen bygger på allmän värnplikt. Efter som ingen utbildning ägde rum mellan 1945 och 1955 är nu värnpliktsomgångarna uppblandade med äldre värnpliktiga, som rätteligen skulle fullgjort sin utbildning under dessa år. Faktorer som positivt har påverkat den nya österrikiska armén är säkert de månghundraåriga traditionerna och en befälskår, som till stora delar har krigserfarenhet.

Ragnar Johansson

Om något händer . . .

ha FORBANDSLADAN till hands

Allt i **SJUKVÅRD**
HYGIEN
BARNAVÅRD

AB Nils Adamsson

Första avenyen 10 — Hösleholm — Tel. 11240

Allt för hygien

*

Malmströms Parfumeri

HÄSLEHOLM - TEL. 10010

Nya officerare vid regementet

Fänrik Ragnar Johansson
Född 24/6 1935
Fänrik 31/8 1962

Fänrik Lars Nordmark
Född 8/11 1938
Fänrik 31/8 1962

Fänrik Bengt Lewén
Född 5/2 1938
Fänrik 31/8 1962

Nya underofficerare vid regementet

Sergeant Jan-Olof Thelander
Född 3/11 1938
Sergeant 30/8 1962

Sergeant Torsten Adesholm
Född 17/9 1935
Sergeant 30/8 1962

REKRYT 1962

T3-aren i Skåne

Vad är det för speciellt med det? En värnpliktig är väl likadan var än han hamnar och avverkar sina obligatoriska tio månader. Och det kan väl inte vara värt en artikel i en tidning av Snapphanens dimension.

Men något anmärkningsvärt är det hela, ty folk som frågat var jag lumpar respektive bor, studsar till varje gång jag talar om mitt hems och T 4-s geografiska lägenhet. Och de får något av medlidande i rösten. "Stackarn har blivit förvisad hit ner, långt från hem och anförvanter och utan möjlighet att träffa dem på månader!" Sörlänningen ryggar tillbaka för 120 mil hem eller arton timmars tågres. "Den fången får göra sitt bästa möjliga av sysslolöshetens söndagar, om han nu kan."

Men jag trivs och har aldrig känt sysslolöshetens förlamande gråhet kväva mig under helgerna. Man kan resa bort härifrån och se andra delar av Skåne. Man kan också stanna kvar och ändå trivas. Ty det är först på söndagarna som regementet blir uthärdligt, ja eftertraktansvärt. Tjänstefritt och befälsfritt så gott som. Inget väsen från en massa fordon och värnpliktiga, inget knuffande kring mjölkkanter och brödbord, och en diskmaskin som kan hålla sig lugn under det man äter. När man sett lugnet under söndagarna, arbetar man lättare under veckorna. Först när en människa fått koppla av på sin arbetsplats, inom sitt arbetsområde, kan hon lära sig att trivas med jobbet. Jag skulle önska att de som kommer tillbaka på söndagskvällen, sura och nedstämda för att ha tvingats hit igen, frivilligt skulle stanna här under en helg, koppla av tanken på hemmet och uppleva ett nytt regemente, ett regemente som de kunde anpassa sig till. Och denna anpassning skulle fortsätta även efter 2400 på söndagskvällen.

När jag hörde om stabsturistutbildningen i Hässelholm, skrev jag på anmälningsblanketten, ty stabsturistens arbete är, sade man, bland de mest mångskiftande och intressanta en vanlig värnpliktig kan råka ut för. Dessutom verkade det vara en

betydelsefull person som kompanichefer nästan såg upp till. Utbildningen var förlagd till en "skola" och vi skulle bara bli ett trettiotal från hela landet på denna skola. Allt detta gjorde att jag fick den uppfattningen att vår utbildning var så betydelsefull och tiden så dyrbar, att vi skulle slippa sådana triviala saker som vaktjänstgöring och råharvning i exercis. Den fysiska träningen skulle bli liknande den man ser i reklambroschyrer för flyget. Jag tänkte mig vidare förläggningen i stil med den bästa på T 3 med mycket utrymme och ett fåtal på varje logement och varmvatten i tvättrummet.

Men där bedrog jag mig. Och jag fick mycket riktigt ett vantrivselanfäll. Vad hade jag egentligen här att göra? Man reser ju inte 120 mil för att vänja sig vid nya spartanska förhållanden och en kärvare anda. De första passen blev just exercis för att sätta pli på det brokiga sällskapet. Och jag undrade vad det var T 4 hade, som inte T 3 kunde bjuda på.

Stabstjänsten började så småningom. Och då infann sig åtminstone min jämvikt igen. Det rosende skimmer som befäl i Sollefteå bekransat tjänsten med, infann sig dock aldrig. Och det är inte att begära heller. Stabsturisten är ingen strateg och är inte ämnad att vara aspirant på Svärdsorden. Han är sekreterare åt kompanichefen, tar hand om hans skrivbordsarbete och friställer honom för just den taktiska sidan av kriget, för vilken han är utbildad. En betjänt är och förblir en betjänt. Och när han utför sitt arbete väl, är det som det skall vara. Och den som rosar honom är möjligtvis kompanichefen, vars tankeverksamhet och tid han verkligen friställde.

En stabsturist har sin plats i stabstället, en relativt ombonat plats. Han behöver inte utstå de fysiska vedermödor soldaten vid "fronten" måste. Och det är skönt, när man inte har någon större praktik, ej heller lust, att svettas blå, huttra strax efteråt, och inte ha mycket krafter kvar när klockan är fem. Men vad en stabsturist inte behöver sakna

är arbete. En mellanhandstjänst som stabfurirens blir belastad, och det svåraste blir att reda upp arbetet medan M-blanketterna lagrar sig på bordet och diverse rapporter skall vara inne om en timme. Han skall dessutom se till att manskapet blir fria från gasstänk och radioaktivt stoff, om fienden använder sådana stridsmedel. Ja stabfuriren tycks vara kungens lilla piga.

Det var regementet. Och vad tycker då norrlandsträngaren om befolkningen? Jo, den på regementet, befälet alltså, skiljer sig inte nämvärt från sina kolleger i norr. Möjligtvis är de hetsigare här, och jag har svårt att få det gå ihop med det s k godmodiga skånska lynnet. Det är ju emellertid svårt att tala om en enhetlig befolkningstyp landskapsbegränsad nuförtiden. Vi reser för mycket och har suddat ut gränser för friskt för att vi längre skall kunna tala om något "typiskt" skånskt respektive "typiskt" norrlandskt.

Men något större samgående Skåne-Norrland har ju inte skett, så skillnader finns. Och märks. Norrlänningen är känd för sin inbundenhet, utan förmåga att smicka och uppmuntra, säger en sak rakt ut, eller håller mol tyst om han inte önskar blamera sig. Och när nu norrlänningen moderniserar sker det genom TV och radio och människor som uppfostrats i Stockholms-kulturens anda, en självsäker svenskhet, som faller i stum beundran inför allt amerikanskt.

Skåningen struntar blankt i Stockholm. Han går inte ens in i en debatt om den vansinniga stockholmsdominansen i Sverige. Han lever sitt kontinentala liv och låter centraliseringen hålla på bäst den vill så länge den inte rör honom.

Skåningen är vänlig intill genans. Expediten i en butik verkar så glad för att man överhuvud kom in i butiken, och är mån om att kunden inte skall bli missnöjd med sina köp. De stora varuhusens direktiv till sina biträden att vara lika mot alla

d v s lika opersonlig mot alla har svårt att slå igenom. Kanske är skåningen så vänlig därför att Danmark och kontinenten ligger så nära. Man är mera turistminded här nere än längre upp i vårt avlånga land.

Men vänligheten är ofta servicevänlighet. Det är skåningens sätt att hålla främmande på avstånd innan man kommit underfund med vad det är för ena jyskar. Han släpper ogärna någon in på livet; och att få en skåning att uppriktigt och öppet tycka något är som förgjort. Han tycks vara rädd för att stöta sig med folk. Och det är väl därför jag mött så litet ironi här nere. Man verkar rädd att den andre skall missuppfatta ironin och bli sårad. Och så säger man istället något överslätande vänligt på gränsen till vit lögn, där upplanningen med befriande ironi skulle fått sagt vad han tyckte utan att allvarligt generas.

Men under både den mjuka vänligheten och den vänliga personligheten ligger stadium tre. Och det är människan, som är människa vare sig hon är skåning eller norrlänning. När man hunnit så långt, fått komma så långt med en människa, tycker man hela klassifikationen med landskapslyne och tänkesätt är så fånigt det någonsin kan bli. Ty vad betyder längre attityderna, när man fått syn på människor bakom attityderna?

Landskapet här nere har aldrig varit mig främmande. Jag väntade mig stora enformiga slätter. Men här i Hässleholms-trakten bryter skogsbältena av titt och titt och varierar landskapsbilden. Värdet är heller inte särskilt annorlunda. Allt har bara längre tid här nere. Man hinner njuta av en årsperiod, ja nästan tröttna på den innan den avlöses långsamt och omärkligt av nästa. I min hemtrakt, vid Örnsköldsvik, hinner blommorna knappt slå ut förrän de blommat färdigt. Växtligheten liksom exploderar där, medan här sker växandet lugnt och säkert, utan dramatik.

Utan dramatik lever Skåne sitt dagliga liv. Jag tror att om skåningen skulle försöka bli mera "dramatisk", sloge han över i hets och överspant jakt. Denna jämna, opåverkbara rytm är något som både fånglar och stöter bort en norrlänning. Att ha en så vid horisont att man inte behöver vända sig mot stockholmsområdet som ett andlighetens Mekka, det är en tillgång man önskade både sig själv och andra längre norrut. Denna vida horisont tillsammans med något mera orymiskt liv; då vore Skåne ideallandskapet för en nordman. Och jag är uppriktigt glad över att ha fått göra min värnplikt här nere i Skåne. Denna tid har lärt mig att vända näsan även i riktningar som sträcker sig utanför trånga Sverige.

Sigurd Zetterqvist

Vår armé 1963

Bilden är hämtad ur Vår armé 1963 och visar trupp som tolkar efter handvagn 202

Arméstabens pressavdelning utkommer även detta året med boken "Vår armé". Boken är avsedd att ge försvarsupplysning såväl åt samtlig militär personal som åt civila.

Boken finns att köpa i bokhandeln och kostar häftad 6: 75 och inbunden 10: 50 + oms.

Boken innehåller följande artiklar:

En general berättar. Militärbefälhavaren för VI. militär-området, generalmajor Nils Björk.

Aktuella norrlandsproblem. Stabschefen i VI. militär-området, överste Gunnar Henricson.

Försvarsvilja i "röd bygd". Riksdagsman Ragnar Lassnanti.

Befälingar i norr. Överste Folke Nordenstam.

Jägare med arméflyg. Chefen för arméns helikopterskola, kapten Gunnar Zachrisson.

Vintersoldat. Redaktör Christian Hedlund.

Pansar i Norrland. Chefen för Norrbottens pansarbataljon, överstelöjtnant K-H Bergh.

Arméns snöfordon. Överstelöjtnant S D Hellström, armétygförvaltningens fordonsbyrå.

Religionen och värnpliktsjämboten. Pastor Hans Akerhielm.

Kungl Göta artilleriregemente — en tillbakablick. Överste N G Holmstedt.

Repövar i midnattsol. Kapten Sven Wahlberg.

Att vara underbefäl.

Teknisk journal.

Boken rekommenderas till inköp. Den lämpar sig väl som julklapp och som pris vid tävlingar m m.

SOLDATHEMMET

vid T 4 - HÄSSLEHOLM - Tel. 109 01

Ljust, varma och trevliga lokaler. Lös- och skrivrum. Garderob. Kafé — Försäljning av frukt, karameller, choklad och tobaksvaror.

— BORDTENNIS —

TELEFONHYTT TV

Unos Bröd AB

Bageri konor och affär Kristianstadvägen 15

14350 Växel öppen 800-1700 Lördagar 800-1300

Chef Bagerimestare Uno Enochsson

Ordermottagning

Kassa och Bokföring

Utfästning och Expediering

Före och efter växelns stängning

143 51

143 52 — Utfästning och Expediering

143 53 — Kontor

Vattugatan 8 HÄSSLEHOLM Telefon 100 95

★
STÖRSTA SORTERING INOM
BRANSCHEN

Berglunds Glasmästeri

Hövdängegatan 21

Tel. Verkstad 148 40

Bostad 148 41

★ Ständig service ★

Spec.: BILRUTOR

Byggnadsglas — Glasar allt — Överallt

EXPRESSBYRÅN

Hässleholm

Telefon 101 09, 111 79, 124 50

★
SPECIALITE:

FLYTTNINGAR

REHFELDS BIL-AB

Auktoriserad GM-försäljare

HÄSSLEHOLM

Tel. växel 140 15

Idrottskrönika

Sedan vi sist träffats i dessa spalter har inom idrotten hänt en hel del och jag vill här i korthet återge händelser, som kan vara av intresse för Snapphansläsaren.

Årets fältidrott, regementsmästerskap i fälttävling för befälskåren, lockade i år, på grund av frivilligt deltagande, ej så många deltagare som det brukar vara vid obligatoriskt deltagande av befäl upp till 45 år. För deltagarna blev tävlingen, som strängast uppe på Halandsåsen av löjtnant K-G Sjöholm, mycket trevlig och segrare i årets tävling blev ganska överlägset sergeant K E Nilsson, som löpte den fria orienteringen en timme snabbare än tvåan.

Resultat

Seniorer

1. Sergeant K E Nilsson	194.55 poäng
2. Överfurir Ericsson	227.35 "
3. Sergeant B G Bengtsson	240.55 "

Yngre oldboys

1. Överfurir H Andersson	225.15 poäng
2. Kapten Ramstedt	277.55 "
3. Rustmästare N Johansson	323.40 "

I. MID DM i nattorientering

Vid årets milomästerskap lyckades det för T 4 yngre oldboys — sergeant K E Nilsson, K G Bengtsson och rustmästare N Johansson — att hemföra en lagseger. Sergeant Bengtsson hemförde även en individuell seger, medan sergeant Nilsson kom på 3. och rustmästare N Johansson på 11. plats. Deras lagtid var nära en hel timme före I 7 och det är särskilt glädjande att Johansson, som saknar rutin, lyckades så bra. De flesta deltagarna har varit A-klassare, som fallit för åldersstreck men absolut inte, när det gäller att löpa i skog och mark.

104 90

DAMMALONG

Frykholmstgatan 19
— Ankn Inneh
Sonja Nilsson
bostad

Tegners
HÄRRE I HÄRRE-TEGNERN

146 90

HERRSALONG

Persson & Hjalmarsson
Frykholmstgatan 14

Resultat

Yngre oldboys. Individuellt

1. Sergeant K G Bengtsson	T 4	1.45.47
3. Sergeant K E Nilsson	T 4	1.50.23
11. Rustmästare N Johansson	T 4	2.47.00

Lag

1. T 4	6.23.17
2. I 7	7.04.02

Regementet har dessutom deltagit i alla andra större tävlingar, där framgångarna kanske inte varit så särskilt lysande, utom i Svenskt militärmästerskap i orientering, som för första gången arrangerades av A 6 i Jönköping. Där representerade regementet med tre man i senior-klassen, en man i junior-klassen och även här var det sergeant K G Bengtsson som lyckades bäst och belade en hedrande 40. plats bland 120 deltagare, där man får betänka att många av deltagarna tillhörde den absoluta toppen av svenska orienteringslöpare.

Resultat

Seniorer (120 deltagare)

40. Sergeant K G Bengtsson	2.15.03
63. Sergeant K E Nilsson	2.29.18
95. Sergeant B G Bengtsson	3.01.53

Juniorer (25 deltagare)

6. Kotpral Enroth	1.39.17
-------------------	---------

KOPPARTRANS

AKE HURTIG

Tel. 100 83

Bensin och Oljor

Rundsmörjning Oljebytten Biltvätt
Batteriservice Ljusinställning m. m.

100 18 Weséns Konditori

Röingegatan 4

★ BAKVERK
FOR ALLA TILLFÄLLEN

Militär femkamp

Träningen av militär femkamp har under det gångna året inte bedrivits så intensivt på tjänstgöringstid som annars om åren, men trots detta har regementet hedrat sig utomordentligt och de som bidragit till detta har främst varit överfurir Ingemar Jönsson samt värnpliktige Anders Medin.

Jönssons meriter, förutom att han blev regementsmästare och erhöll sin första inteckning i den av Hässelholms stad skänkta vackra pokalen, var hans individuella 5. placering på I. MID och 19. placering vid militärmästerskapet. Hans främsta gren under året har varit skjutning, som i båda tävlingarna gav honom en individuell andraplacing.

Hade den gode Jönsson nedlagt lite mer möda på träningen hade han legat i den absoluta toppen i Sverige.

Anders Medins största framgång i denna för honom nya gren var vid Armémästerskapet för värnpliktiga i Östersund i början av september. Medin ledde tävlingen individuellt efter fyra grenar

med 100 poäng före den slutliga segrare Rolf Nykvist, varför våra förväntningar på honom kanske ställdes för högt. Vi hoppades att han skulle hemföra titeln Armémästare till T 4. Terränglöpning är ju heller inte någon "kär" delgren för en som har sinning som huvudsport. I denna gren dalade Medin katastrofalt individuellt, men belade dock sammanlagt en mycket god och överraskande 3. placering.

Så här gäller det för Medin att även träna löpning till kommande år för att kunna ta ett rejält napptag med de "stora pojkarna" och hemföra titeln "Militärmästare" i stället — den är absolut lika välkommen.

Resultat av olika femkampstävlingar

Regementsmästerskap

Befäl:	Överfurir Ingemar Jönsson	
Värnpliktiga:	1. Värnpliktige A Medin	1. komp
	2. Värnpliktige B Nilsson	1. komp
	3. Värnpliktige L Olsson	2. komp

I. MID DM

Klass A Befäl:	
1. Sergeant Christensson, I 11	4.981 poäng
5. Överfurir Jönsson, T 4	4.316 "

Klass B. Värnpliktiga:

1. Värnpliktige Friberg, I 11	4.642 poäng
5. Värnpliktige A Medin, T 4	4.254 "
7. Värnpliktige B Nilsson, T 4	3.988 "
25. Värnpliktige Friman, T 4	3.587 "

Lag Klass B:

1. I 7	13.226 poäng
3. T 4	11.827 "

Militärmästerskapet

1. Sergeant Christensson, I 11	5.088 poäng
19. Överfurir I Jönsson, T 4	4.492 "
34. Furir Wanstadius, T 4	4.319 "
50. Värnpliktige B Nilsson, T 4	4.171 "
55. Värnpliktige A Medin, T 4	4.098 "
83. Värnpliktige P Friman, T 4	3.757 "
Lag: 1. I 11	14.192 poäng
9. T 4	12.984 "

Armémästerskap för värnpliktiga (160 deltagare)

1. Värnpliktige R Nykvist, FJS	4.449 poäng
3. Värnpliktige A Medin, T 4	4.381 "
75. Värnpliktige B Nilsson, T 4	3.554 "
104. Värnpliktige L Olsson, T 4	3.368 "
147. Värnpliktige C Nilsson, T 4	2.621 "
Lag (40 deltagare): 1. FJS	13.000 "
14. T 4	11.303 "

Friddrott

Årets regementsmästerskap i friddrott avhölls i år under den tid då huvuddelen av åldersklassen var förlagd till Ljungbyhed. Tävlingen avhölls på den nya och vackra idrottsplatsen på Herrevadskloster, som i vanliga fall utnyttjas av Krigsflygskolan.

Vid denna tävling förbättrades två klubbrekord, höjdhopprekordet av 469 Berthelsson, 1. kompaniet, som nådde ypperliga 182 cm mot det gamla som löd på 181 cm och som sattes redan 1939 av den kände handbollsbasen Curt Wadmark. Det andra rekordet föll i handgranatskastning och hyder nu på 73,63 m, satt av 393 Sässner, 1. kompaniet, mot 65,80 m satt av värnpliktige Helledin år 1958. I övrigt dominerades tävlingarna av 1. kompaniet, som också överlägset erövrade inteckning-

Vpl Berthelsson 1. komp. Regementsmästare i höjdhopp

ÅRETS BASTA RADIO och TV

Lindbergs El. Radio & TV AB

Äldst i branschen

NYTORGET

Tel. 103 27

Ewas

Första avenyen 10

Tel. 112 53

Vi har ringar som passa' —

både flickans fingrar,
och krigar'n kassa

— BREDA FÖRLOVNINGSRINGAR —

Guld
SMEDJAN

Välkomna

Vattugatan 1

Telefon 108 93

Gynna maketenteriet

Inkomsterna av maketenterirörelsen tillföres lägerkassan och användes bl a till

BILDNINGSVERKSAMHET: Fritidsundervisning, föreläsungsverksamhet och bidrag till förbandsbiblioteket

FÖRSTRÖELSEVERKSAMHET: Anordnande av underhållning och nöjeställningar, anskaffande av radio- och TV-apparater, tidningar och tidskrifter

FRÄMJANDE AV IDROTT: Anskaffning av idrottsmateriel och priser, bidrag till regementets idrotts- och skytteföreningar

ANORDNINGAR FÖR HÖJANDE AV TREVNADEN: Inköp av konstverk och prydnadsföremål, bekostande av särskild förplägnad och dekorationer

JÄRNBONSTR.

*

OLJECISTERNER

*

TRYCKKÄRL

*

SVETSNINGSPÅL samt MASKINARBETEN

*

KYLANLÄGGNINGAR

*

REPARATIONER

GMJ
AB

Våra moderna maskiner och rationella arbetsmetoder garanterar lägsta tillverkningspriser

Tag kontakt med

GÖINGE MEK. VERKSTAD AB

Tel. 115 97, 115 98, 120 97

S. Industrigatan -:- Hässleholm

Ärvidabergs

Kontors-

MOBLER
MASKINER
UTRUSTNING
Modern service

FACIT

100 43 — Kontor, Utställningslokal, Verkstad
Ostergatan 1, vid Nytorget

129 71 — Distr.ch. Claes Christensson
Bost. Hålsingborgsvägen 3 c

100 43 — Ankn. Verkmäst. Ove Ohlsson
Bost. Hålsingborgsvägen 3 a

Lagerqvist
HERRSPECIALISTEN
HÄSSEHOLM

Herrspecialisten

Telefon 101 34

SPARA I

Hässleholms Sparbank

Mitt i sta'n — Mitt emot Tingshuset

Grundad 1891

Expeditionstid
Månd. fred. 930—1500
Fredagar 1700—1800
Dag f. s. o. h. 930—1300

EDER BANK

Telefon 100 53, 114 53, 136 53 växel

Nybyggnader - Reparationer

Kostnadsförslag - Värderingar

BYGGNADSFIRMAN

Johansson & Pettersson AB

Kontor: Ostergatan 18 — Tel. 109 16

G. Johanssons bostad 107 69

När det gäller GOLV

för Industrier Butiker Skolor Bostäder

Trapp-
bekläd-
nader

Maskin-
slipningar

Synteko

F:a GOLVPERMANENT

Källarbacksvägen 20 Lager, Vattugatan 7

Tel. 118 38 Fabrikör K.-A. Persson
138 98 Verkmästare H. Tillgren

119 94

EN

Neumans Specialaffär

för Gardiner - Heminredning - Sängar och Sängutrustning

Akaregatan 20

152 34 Köpman Erik Neuman bostad Kristianstads-
vägen 4 c